

Ünite 20

REÇETE YAZILMA KURALLARI

ÜNİTENİN AMAÇLARI

Bu üniteyi çalıştıktan sonra,

- Optisyenlik mesleğinde kullanılan ve bu kitapçıkta konu içlerinde geçen, Uluslararası reçete yazım kurallarını öğrenerek, bir reçeteyi yorumlayacak, Add. Ekleme, Add. Bulmayı, reçetenin yazım kuralları yönünden doğruluğunu, yanlışlığını belirlemeyi öğreneceksiniz.

ÜNİTENİN İÇİNDEKİLER

- Şemasız Gözlük Reçetesi Yazımı
- Şemalı Gözlük Reçetesi Yazımı
- Reçete Yazılma Kuralları

ÜNİTENİN ÇALIŞILMASINA İLİŞKİN ÖZEL UYARILAR

Bu üniteyi çalışmaya başlamadan önce, bu kurs notlarından;

- ÜNİTE 1 Optisyenlik Mesleğinde Temel Teknik Terimler,
- ÜNİTE 3 Refraksiyon Kusurları ve Lenslerle Düzeltme Teknikleri,
- ÜNİTE 6 Oftalmik Lenslerin Meridyenlerdeki Diyoptri Güçleri,
- ÜNİTE 7 Transpoze konularına bakınız.

Bu ünite Eczacı Fenni Gözlükçü Taylan KÜÇÜKER tarafından yazılmıştır.

20.1 ŞEMASIZ GÖZLÜK REÇETESİ YAZIMI

Gözlük reçetesi şemasız olarak reçeteye yazılırsa; sağ göz diyoptrisi: OD, R harflerinin biri ile sol göz diyoptrisi OG, OS, L harflerinin birisi ile gösterildiği gibi hiçbir harfle sembolize edilmeden sadece diyoptrilerde yazılabilir. Üstte yazılan diyoptri daima sağ göze, altta yazılan diyoptri sol göze aittir.

Şemasız Gözlük Reçetesi Yazım Örnekleri;

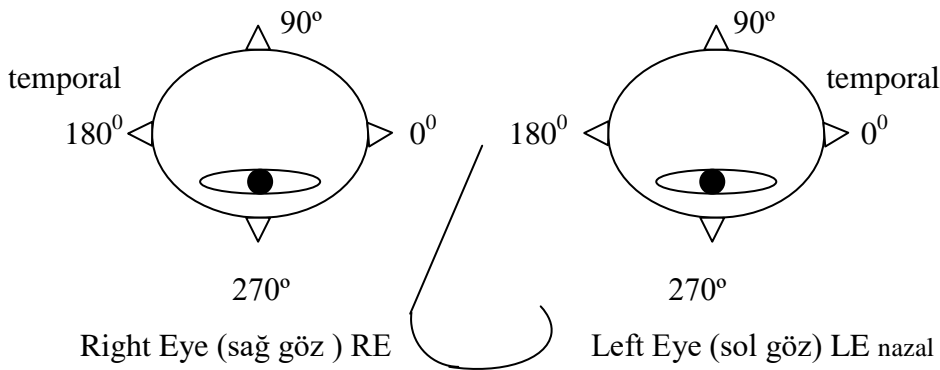
a-)	b-)	c-)
R.+2.00D	OD+0.75 D	+0.75 D
L.+2.25D	OS+ 0.50 D.	+ 0.25 D.

Yukarıdaki örnek şemasız gözlük reçetelerinde, üstte yazılı olan Diyoptri değeri daima sağ göze, alttaki diyoptri değeri sol göze aittir.

20.2 ŞEMALI GÖZLÜK REÇETESİ YAZIMI

ABD 'de kullanılan, meridyenlerin işaretlenmesi T.A.B.O.(Teknik optisyenler birliği –The Technical associatior Brotherhood of Opticians) tarafından belirlenmiş olup, Birçok ülkede bu TABO şeması olarak bilinmektedir.

Reçetede aksın belirtilmesi gerekir. Aks istikameti 0°'den 180°'ye doğru gider. Hasta ile yüz yüze geldiğimizde 0° her zaman sağ tarafımızdadır. Hastanın sağ gözü 0° yönünde ise bunu takiben hastanın burnu gelir. Hastanın sol gözü 0° yönünde ise bunu takiben hastanın sol kulağı gelir.

Şekil 20.1 Kullanıcı yüzünde aks yönlerinin şematik gösterimi.

TABLO şemalı gözlük reçetelerinde; göz hekiminin adı, soyadı, ihtisas numarası, adresi, tel no, gözlük kullanıcısının adı, soyadı, sicil no, reçete tarihi, sferik, silindirik diyoptri değerleri, aks, prizma, prizma taban yönleri Pd, cam rengi, cinsi, cam tipi, (Bifokal, progressive, single vision), Dr. imzası olmalıdır. Sağ ve sol lens aks istikametlerinin işaretlendiği TABO şemasını ihtiva eder.

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
SİVAS SULTAN I. İZZETTİN KEYKAVUS DEVLET HASTANESİ

2039486
588305

998

Hasta Adı NAZAN SENGÜL
Kurum SSK
Servis 602
Doktor AYSE TEL KAPLAN
Tarih 14.01.2005 13.07.57
İzzettin Keykavus Devlet Hastanesi

SAG SOL

	Vitreum Spher	Vitreum İncir	Aks	Prizma	Bası	Vitreum Spher	Vitreum Cylindrik	Aks	Prizma	Bası	Cam Tipi	Cam Rengi	Pupilla	Mesa Csi
Uzak Gözlüğü														
Daimi Gözlük	1.25							0.75	US					
Yakın Gözlüğü														

Tekrar gelişte reçetenin getirilmesi rica olunur.

Op. Dr. Ayşe KAPLAN
Göz Hast. Uzm.
Dip. No: 47358-59082

Şekil 20.2 Şemalı gözlük reçetesi

20.3 REÇETE YAZILMA KURALLARI

Presbiyopi, yaşın ilerlemesine bağlı olarak göz içi lensinin elastikiyetini kaybetmesi sonucu gelişen bir kusurdur. Yaşın ilerlemesine bağlı olarak yakın nokta gözden uzaklaşır. Lensin yakın görme becerisi azalır. Uyum sağlamak için uzak diyoptriye konveks(+) güç ilave edilir. Bu ilave güce de yakın çalışma, okuma gücü (reading addition), kısaca adisyon (**Add**) denir.

Gözün farklı uzaklıktaki cisimleri net görme yeteneğine uyum denir. Uzak ve yakın gözlük diyoptrileri arasındaki farka adisyon (Addition) denir ve Add ile gösterilir.

* Add, Sferik(SPH) (+0.50) Diyoptriden başlar, en fazla SPH (+4.00) Diyoptri olabilir.

* İki göz arasındaki refraksiyon kusuru farklı olabilir. Ancak her iki göz için add değeri aynıdır.

Gözler arasında 2 Diyoptriden fazla fark, kullanıcı açısından rahatsızlık yaratır.

Yüksek miyopilerde göz biraz daha fazla farkı tolere edebilir.

* Astigmatik reçetelerde add sferik(SPH) diyoptriye eklenir. Aks ve silindirik(CYL) diyoptri aynı kalır.

“Add” daima (+) işareti taşır. Uzak reçete diyoptri değerine Add eklenerek yakın diyoptri değeri elde edilir.

$$\text{Add} = (\text{Y}) - (\text{U})$$

Uzak gözlüğü (+2.00) D

$$\text{Add} = (+2.00) \text{ D ise}$$

$$\text{Yakın} = (\text{Uzak}) + (\text{Add})$$

$$\text{Yakın} = (+2.00) + (+2.00) = (+4.00) \text{ D}$$

Add, sağ ve sol göz için aynı diyoptri değerinde eklenir.

Örnek:1

	R	L
Uzak	(+3.00) D	(+4.00) D

$$\text{Add} = (+1.00) \text{ D}$$

Yakın Gözlük reçetesi?

Yakın reçete (+4.00) D (+5.00) D

Uzak yakın reçetesi verilmişse; Add yukarıdaki formüller kullanılmak suretiyle hesaplanabilir

Örnek:2

Uzak (-4.00) D

Yakın (-2.00) D

Add=?

$$\text{Add} = (Y) - (U) = (-2.00) - (-4.00)$$

$$= (-2.00) (+4.00) = (+2.00) \text{ Add}$$

Örnek:3

Astigmatik reçetelerde, sferik(SPH) değere Add ilavesi yapılır. Silindirik değer ve aks aynı kalır.

Uzak (+1.50) (-2.50) 180°

Add= (+2.00) D

Yakın reçete (+3.50) - (2.50) 180°

Add, astigmatik reçetelerde sadece sferik(SPH) diyoptriye eklenir. Silindirik değer ve AKS aynen alınır. Gerekli durumlarda Add eklendikten sonra transpoze işlemi yapılabilir. Add bulunurken uzak ve yakın diyoptrilerinin silindir işaretleri farklı ise (biri + diğeri -), uzak ya da yakın tranpoze edilerek silindirik diyoptri değerinin işaretleri ve aksı aynı hale getirilir (+, ya da-),daha sonra sferik(SPH) yakın diyoptri değerinden uzak diyoptri değeri çıkarılarak Add bulunur.

Bu ders notlarında Ünite 7 Transpoze konusuna bakınız.

İşaretler farklı ise aks 90° dönük, İşaretler aynıysa akslarda aynı olur. Uzak ve yakının silindirik diyoptri değerleri de aynı olmalıdır.

Örnek:4

Uzak reçete (+1.50)(-1.75) 180°

Yakın reçete (+2.00)(-1.75) 180°

$$\text{Add} = (Y_{\text{Sph}}) - (U_{\text{Sph}}) = (+2.00) - (+1.50) = (+0,50) \text{ D}$$

Örnek 5:

Uzak reçete (+0.25)(+3.00) 10°

Yakın reçete (-2.00)(-3.00) 100°

Bu reçete yazımı yanlıştır, uzak gözlüğü konveks olan bir ametropun yakın gözlüğü konkav olamaz. (hipermetrop olanın yakını miyop olamaz) Yakın gözlüğü daha yüksek konveks(+) yönde olmalıdır. Sonuç **negatif çıkarsa reçete yapılamaz.**

Örnek 6:

Uzak (+1.25)(+2.00) 90°

Add (+1.00)D

Yakın (+2.25)(+2.00) 90°

Örnek 7:

Uzak (+0.50) 90°

Add (+2.50)D

Yakın(+2.50) (+0.50) 90°

Örnek 8:

Uzak (-4.00) D

Add (+2.00) D

Yakın (-2.00) D

Örnek 9:

Uzak (-3.00) (-1.25) 90°

Add (+1.50)D

Yakın (-1.50) (-1.25) 90°

Örnek 10:

Uzak (-1.00) 90°

Add (+3.00)D

Yakın

(+3.00) (-1.00) 90° bu reçeteyi transpoze edersek

+2.00 (+1.00) 180° olur.

ÖZET

Presbiyopi, yaşın ilerlemesine bağlı olarak göz içi lensinin elastikiyetini kaybetmesi sonucu gelişen bir kusurdur. Yaşın ilerlemesine bağlı olarak yakın nokta gözden uzaklaşır. Yakın görme becerisi azalır. Yakın görme uyumunu sağlamak için konveks(+) lensler kullanılır. Bu ilave güce de yakın çalışma, okuma gücü (reading addition), kısaca adisyon (**Add.**) denir. Gözün farklı uzaklıktaki cisimleri net görme yeteneğine uyum denir. Uzak ve yakın gözlüklerin lensleri arasındaki diyoptri farkına da Adisyon (Addition) denir ve Add ile gösterilir. Add her zaman konveks diyoptrili lensin eklenmesi ile düzeltilir. Add, sferik(sph) (+0.50) Diyoptriden başlar, sferik(sph) (+4.00) Diyoptriye kadar gider. İki gözün refraksiyon kusuru farklı olabilir. Fakat her iki göz için Add aynıdır. İki göz arasında (+2.00) Diyoptriden fazla diyoptri farkları kullanıcı açısından rahatsızlık yaratır. Yüksek miyopilerde göz biraz daha fazla farkı tolere edebilir. Astigmatik lenslerde add sferik değere eklenir. Aks ve silindirik değer aynı kalır.

“Add” daima (+) işareti taşır. Uzak reçete sferik diyoptri değerine Add eklenerek yakın diyoptri değeri elde edilir.

DEĞERLENDİRME SORULARI

1) (+2.00)(-1.00)180⁰, Add (+2.00) yakın gözlük reçetesi Aşağıdakilerden hangisidir?

- A) (+2.00)(+1.00)180⁰ B) (+2.00)(+2.00)90⁰ C) (+2.00)(-2.00) 180⁰
D) (+3.00)(+1.00) 90⁰ E) (+4.00)(-1.00) 90⁰

2) Uzak (+1.00)90⁰ derece Add +1.00 ise yakın gözlük reçetesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) (+1.00)(+1.00)90⁰ B) (+2.00)(+1.00)90⁰ C) (+1.00)(-1.00) 90⁰
D) (+1.00)(+1.00)180⁰ E) (+2.00) 90⁰

3) Uzak (-1.00)90⁰, Add +3.00 Yakın gözlük reçetesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) (+3.00)(-1.00)180 B) (+2.00)(+1.00)90⁰ C) (+2.00)(+1.00) 180⁰ D) (+2.00)(-100)90⁰
E) (+2.00)90⁰

4) Yakın (+2.00) (+1.00)180⁰ uzak (+1.00) (-1.00)90⁰ Add nedir?

- A) +1.50 D B) +2.00 D C) +2.50 D D) +3.00 D E) +1.00 D

5)Uzak ve yakın gözlük diyoptrileri arasındaki fark, optikte ne olarak isimlendirilir?

A)Adisyon B) Diyoptri C) Aks D) Okuma gözlüğü E) Presbiyopi

Kaynaklar

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi SHMYO Optisyon Programı Gözlükçülük Ders Notları

Taylan KÜÇÜKER

1984 gözlükçülük kurs notları(Sait ERZİNCANLI)